

ЙОРДАН АНДРЕЕВ (Велико Търново)

**ДВЕ ХРОНОЛОГИЧЕСКИ ИЗПРАВКИ КЪМ ЕПОХАТА
НА ЦАР ИВАН-АЛЕКСАНДЪР: КОГА ИВАН-АЛЕКСАНДЪР
Е СЪПЬЛ НА БЪЛГАРСКИЯ ПРЕСТОЛ И ПРЕЗ КОЯ ГОДИНА
СЕ Е СЪСТОЯЛ СЪБОРЪТ ПРОТИВ БОГОМИЛИТЕ И ЕВРЕИТЕ**

За възцаряването на Иван-Александър византийският историк Йоан Кантакузин съобщава следното: „В началото на пролетта дойде писмо от Византион до императора, което му известяваше, че двама от династите у мизите, протовестиарият Раксин и логотетът Филип, въстнали срещу управлящата ги съпруга на Михаил, която била деля на крал Стефан, и я лишили от властта. Тя заедно с децата си избягала и отишла при своя племенник краля. А онези убедили и другите династи на мизите и посочили за свой цар Александър, племенника на царувалия преди това Михаил и син на Срацимир. Щом заел властта, той взел колкото войска имало у мизите и немалка скитска съюзна войска и се отправил на поход срещу пределите се преди това доброволно на императора градове.“¹

За същото събитие Никифор Григора бележи следното: „... императорът научил, че става спор за царството на българите между първата жена на Михаил и неговите роднини (сестрата на императора едва избягала оттам и си спасила живота). И понеже мнозина се борили и оспорвали властта, императорът събрал достатъчно войска, нападнал градчетата около Хемус и ги завзел без мъка в скоро време всичките, тъй като жителите им доброволно минали на негова страна. Заедно с тези селища му се предал и многолудният укрепен град на име Месемврия. Императорът живеел обикновено в него заедно с войската си, но скоро се обезпокоил, понеже се появил недоимък на продоволствие в града поради войниците и поради намаляването на приходите. Когато пък Александър, племенник на Михаил, завзел върховната власт след много борби и щом като утвърдил властта си, той събрал българска войска, присъединил към нея и многобройна наемническа скитска войска, нападнал съседната ромейска област и стигнал до Орестияда...“²

При съпоставянето на тези данни К. Иречек достига до заключението, че „през пролетта на 1331 г. въстнали в Търново двама висши сановници — протовестиарият Раксин и логотетът Филип“. А Иван-Александър съпьял

¹ Cant. I, p. 458₁₇=ГИБИ, т. 10, с. 266.

² I. Greg., p. 457₁₆—457₁₀=ГИБИ, т. 11, с. 161.

на търновския престол „едновременно“ със сръбския крал Стефан Душан³. И тъй като този сръбски владетел заел престола на 8. IX. 1331 г., възцаряването на Иван-Александър трябва да се отнесе към началото на септември същата година — само в този смисъл трябва да се разбира забележката на Иречек за „едновременното“ възцаряване на Стефан Душан и Иван-Александър.

Това твърдение Иречек повтаря по-късно в *История Срба* с уточнението, че превратът в Търново станал след събитията в Сърбия⁴. А в своите Поправки и добавки към българската история той категорично свързва преврата в Търново със събитията, които извели на престола Стефан Душан: превратът в Търново и възцаряването на Иван-Александър станали в края на 1331 г. Това последно „предатиране“ на събитията Иречек обяснява с „погрешната хронология“ в историята на Йоан Кантакузин⁵.

Доста по-късно с изследването на тези въпроси се заема Ал. Бурмов, като побързва да обяви хронологията на Иречек за „съвсем безосновна“. Според него знаменитият чешки историк премного се е повлиял от презумпцията, че през пролетта на 1331 г. в Търново не е била възможна една анти-сръбска акция, т. е. сръбският крал Стефан Дечански в никакъв случай нямало да позволи свалянето на неговото протеже Иван Стефан от българския престол... С право Бурмов припомня, че размириците в Сърбия започнали още от есента на 1330 г. — следователно в началото на 1331 г. условията в България ще са били подходящи за организирането на преврата⁶. Като се спира най-вече на сведенията на Кантакузин, Бурмов стига до заключението, че превратът в Търново и възцаряването на Иван-Александър станали едновременно, и то през първите месеци на 1331 г. — януари или февруари. Бурмов подкрепя твърдението си със свидетелството на Никифор Григора, че непосредствено след тези събития турците превзели малоазийския град Никея. За този град се знае с положителност, че паднал под властта на турците на 2. III. 1331 г. Като разполага двете събития в тяхната последователност, Бурмов стига до заключението, че възцаряването на Иван-Александър трябва да се отнесе към януари или най-късно към февруари 1331 г.⁷

Мнението на Бурмов, което в общи линии отчита правилно политическата обстановка на Балканите (по-точно българо-сръбските отношения в края на 1330 и началото на 1331 г.), се наложи в историческата литература. „Началото“ или „през пролетта“ на 1331 г. — така днес варират мненията на изследователите по повод времето, когато Иван-Александър се качил на българския престол⁸. Ако все пак съществуват различия, те засягат повече въпросите, свързани с хронологията на следващите събития — похода на Иван-Александър в Тракия и съответните контрамерки на император Андроник III.

Всъщност нито Иречек, нито Бурмов са обърнали достатъчно внимание на една важна хронологическа подробност, отбелязана в Житието на Теодосий Търновски. Авторът на житието, цариградският патриарх Калист, съоб

³ К. Иречек. История на българите. С., 1927, с. 232.

⁴ К. Иречек. История срба, I, с. 273.

⁵ К. Иречек. История на българите. Поправки и добавки. С., 1939, с. 213.

⁶ А. Бурмов. История на България по времето на Шишмановци. — Избр. произв. I. С., 1968, с. 273, бел. 69.

⁷ Ал. Бурмов. Цит. съч., с. 273.

⁸ Д. Ангелов. Българо-византийските отношения през периода 1331—1341 г. от царуването на Иван Александър. — ВИС, I, 1973, с. 37; История на България. Т. 3. С., 1982, с. 334.

щава, че съборът против евреите и богомилите бил свикан в лѣто кн црѣа
его. (т. е. на Иван-Александър) ѿ сѣзданїа же мїроу лѣто sw ξη⁹
или, иначе казано, в 28-та година от управлението на цар Иван-Александър
и в 6868 г. от сътворението на света. Тази година отговаря на 1359/1360 г.
от нашето летоброене, т. е. между месеците септември 1359 и август 1360
вървяла 28-годишнината от управлението на този български владетел.

Учудващо е, че нито Иречек, нито Бурмов са се постарали да изчислят
кога точно се пада тази годишнина. Така например, ако се доверим на хро-
нологията на Бурмов, излиза, че 28-годишнината от царуването на Иван-
Александър се пада между януари (или февруари) 1358 и януари (или фе-
вруари) 1359 г.; $1331 + 28 = 1359$. Но това от своя страна противоречи на
изричните данни у житието, според което последните месеци на 1359 г.
(септември, октомври, ноември и декември или поне част от тях) следва да
се броят в 28-ата година от управлението на Иван-Александър. Според све-
денията на Калист излиза, че тази годишнина изтичала не в края на фе-
вруари 1359 г. (както бихме приели, ако се доверим на хронологическата
схема, предложена от Бурмов), а в края на същата година, по-точно след
месец септември. В случая става дума за сравнително продължителен пе-
риод (повече от половин година), който или трябва да отнесем към началото
на следващата, 29-ата година от управлението на Иван-Александър (по Бур-
мов), или пък към края на 28-ата година, ако приемем за вярна хронологи-
ческата посока в житието на Теодосий Търновски. Как да обясним това
противоречие? Най-лесно е да повярваме в твърдението на Иречек за погреш-
ната хронология у Кантакузин. По този начин бихме имали основание да
отместим с няколко месеца назад събитията около преврата и коронясва-
нето на Иван-Александър. Но обстоятелството, че данните на Кантакузин
в общи линии се покриват с казаното у Никифор Григора, е твърде показа-
телно — ще рече, бихме рискували напразно, ако се опитаме да обясним
всичко с хронологическа грешка у византийските историци.

Можем да допуснем, разбира се, че е налице грешка в датировката на
житието — примерно да е сбъркана годината. Впрочем тази грешка може
да се припише и на по-късните преписвачи на житието¹⁰. Това, разбира се,
е възможно, но заслужава да се отбележи, че в цялото житие има само една-
единствена датировка — просто невероятно изглежда тя да е погрешна, при
това в комбинация с годишнината от управлението на владетеля.

За да съгласуваме хронологията, предложена от Бурмов, с данните в
житието на Теодосий Търновски, можем да допуснем и друга възможност—
примерно годината в житието да е мартенска, а не септемврийска, т. е. да
е започвала на 1 март. В този случай 6868 г. от сътворението на света от-
говаря на времето от 1. III. 1358 до 28. II. 1359 г. от нашата ера. Но даже
и в този случай противоречието остава, тъй като според Бурмов Иван-Алек-
сандър се възцарил най-късно в края на февруари. Следователно в края
на този месец изтичала 28-ата година от управлението на цар Иван-Алек-
сандър, а от март започвала следващата, 29-та година. Впрочем липсват
всякакви основания, за да приемем, че датировката в житието трябва да се
изчислява с мартенския, а не със септемврийския цикъл. И ако все пак
отбелязваме тази възможност, правим го с намерението да се убедим, че и

⁹ В. Златарски. Житіе и жзнї преподобнаго отца нашего Теодосїа нже въ
Търновѣ постпннчествовашаго. — СБНУК. С., 1904, 20, с. 27.

¹⁰ Житието е познато по един-единствен препис, който се намира в Рилския па-
негирик, написан от Владислав Граматик през 1479 г.

този невероятен вариант също не се побира в хронологическата схема, предложена от Бурмов.

Можем, разбира се, да допуснем, че авторът на житието е направил грешка при изчисляването на годините от стъпването на владетеля на престола — примерно през посочената от него 6868 г. от сътворението на света да е вървяла 29-ата, а не 28-ата година от възцаряването на Иван-Александър. Подобна грешка обаче трябва да се смята за изключена — тези годишнини представлявали знаменателни дати, чествували се особено тържествено: следователно невъзможно е да се сбъркат¹¹.

Казаното дотук свидетелствува убедително, че хронологическите данни в Житието на Теодосий Търновски са точни и не се нуждаят от корекции. Патриарх Калист е единственият извор, който дава две „сверяващи“ хронологически посоки, и тъкмо те следва да бъдат взети за изходна база при изчисляването на 28-ата година от царуването на Иван-Александър, от една страна, и за началото на неговото управление, от друга. При това положение излиза, че 28-ата година от управлението на този български владетел свършвала някъде в края на 1359 г., по-точно след месец септември.

Означава ли всичко това, че за сметка на Калист трябва да обавим за погрешна хронологията и вървежа на събитията, дадени в съчиненията на Кантакузин и Григора — става дума за сведенията им, които се отнасят към 1331 г. Сравняването на казаното от тях дава да се разбере, че те предават вярно характера и развитието на събитията. Друг е обаче въпросът, че при коментара на данните им модерните историци допускат една основна грешка: приемат, че превратът в Търново и възцаряването на Иван-Александър са станали почти едновременно. В случая те не отчитат последователността на събитията, по-точно времето между тях. Какво имаме предвид?

На първо място категоричните известия на византийските историци, че между преврата и възцаряването на Иван-Александър има период, изпълнен с междуособици и борба за власт. Тъкмо такъв е редът на събитията в разказите на Кантакузин и Григора — у последния са дадени повече от интересувашите ни подробности. Кантакузин отбелязва, че превратът, който свалил Иван Стефан от българския престол, станал рано пролетта и в него взели участие протовестиарият Раксин и логотетът Филип. Името на ловешкия деспот Иван-Александър не се споменава. Следователно нямат основания онези твърдения, че ръководителите на преврата в Търново са разчитали на военната помощ на ловешкия деспот¹².

¹¹ Например цар Иван Асен II отбелязва в надписа си върху колоната от църквата „Св. Четиридесет мъченици“ в Търново, че битката при Клокотница станала в осемнадесетата година от неговото управление. Интересното в случая е това, че писачът е записал погрешно буквения комплекс като *oin*, а не така, както трябвало да бъде изписан

ni. От тази хронологическа посочка научаваме всъщност точната година, когато Иван Асен II стъпил на българския престол: $1230 - 18 = 1218$. Един друг надпис, който също произхожда от търновската църква „Св. Четиридесет мъченици“, известява някакво важно събитие, станало през осемнадесетата година от управлението на цар Иван-Александър. Надписът, както и хронологическата посочка бяха отнесени погрешно към времето на цар Иван Шишман. Срв. И. Гошев. Търновски царски надгробен надпис от 1388 г. — Бълг. старини, № 14, 1945. Явно у нас през Средновековието съществувал задължителен обичай времето да се измерва и с годините от стъпването на владетеля на престола. Впрочем такива посочки срещаме не само в българските документи, но и във византийските извори. Например Георги Акрополит отбелязва, че „след като изминали девет години, откак управлявал като цар българския народ, Асен бил убит от първия си братовчед Иванко“. — ГИБИ, т. 8, с. 154.

¹² Ю. Трифонов. Деспот Иван Александър и положението на България след Велбъждската битка. — СпБАН, 1930, № 13, 76—77. Ал. Бурмов. История на България по времето на Шишмановци, с. 272.

След това Кантакузин продължава разказа си със забележката, че станало нужда протовестиарият и логотетът „да убеждават и другите динати сред българите“ да изберат за цар Иван-Александър. Както и да тълкуваме това сведение, ясно е едно: кандидатурата на Иван-Александър за цар на българите не е била приета от цялото болярство, и то изведнъж.

Впрочем това, за което можем само да подозираме, когато четем известията на Кантакузин, е казано пределно ясно в съчинението на Григора, а той спазва строго последователността на събитията. В началото на разказа си той съобщава за стигналите до императора известия, „че става спор за царството на българите между първата жена на Михаил и неговите роднини“. С това той започва да коментира известията за преврата в Търново и за участващите в заговора групировки: „мнозина се борили и оспорвали властта“. Последното уточнение е много важно и позволява да разберем, че детронирането на Иван Стефан разпалило амбициите на мнозина от царевите сродници — изглежда, всеки от тях се смятал достоен за короната. Спорът не можел да се реши нито бързо, нито пък без борба: в крайна сметка надделял Иван-Александър. Че възцаряването му станало доста време след преврата, личи от поведението на император Андроник III. След като чул за преврата (рано пролетта), той се установил с войските си при Месемврия, откъдето внимателно следял развитието на събитията в Търново. В Месемврия императорът прекарал доста време. Едва когато продълствието за войската било на привършване, до него стигнала вестта, че Иван-Александър „завладял властта след много борби“. Последната реплика на Григора подсказва още веднъж за перипетиите, през които преминала междуособицата в България — Иван-Александър трябвало да положи доста усилия, за да се справи с противниците си и да наложи собствената си кандидатура.

Косвени сведения за тези междуособици се съдържат и в Песнивеца на цар Иван-Александър: там, където с възхищение се изброяват неговите победи, четем, че той „... се прояви в големи и усилни битки, мощно низложи гръцкия цар и когато онзи се скиташе, го хвана в ръцете си и завзе укрепени градове: Несебър и цялото Поморие заедно с Романия, така също и Бдин и цялото Подунавие, даже и до Морава. Останалите пък градове и селища, страни и села тичаха и се прекланяха пред нозете на този цар. И като хвана с ръка всички свои врагове, положи ги под нозете си и установи крепка тишина във вселената“¹³.

Песнивецът на цар Иван-Александър е написан в началото на 1337 г., след като българският владетел отпразнувал победата си над вътрешната опозиция — вероятно е бил съставен в чест на окончателната му победа над враговете¹⁴. Но няма съмнение, че част от тези победи — при Бдин, Морава и цялото Подунавие — ще трябва да се свържат с военните действия, довели до възцаряването на Иван-Александър. Те издават не само ожесточението, което съпровождало междуособицата, но и района на военните действия, т. е. роднините на цар Михаил Шишман претендирали от трона не само от Ловеч и Бдин, но и от Подунавието и Морава.

На основа на данните от византийските и българските източници може да се очертае следната картина на събитията, разбира се, поставени в тяхната последователност. В началото на 1331 г. (вероятно през февруари) в

¹³ Най-новото издание на Песнивеца на Иван-Александър е това у Хр. Ков. Опис на славянските ръкописи в БАН. С., 1969, с. 13.

¹⁴ Й. Андреев. Цар Иван Асен II. — р.ВТУ „Кирил и Методий“, т. 21, 3, 1984, 71—72.

Търново бил извършен преврат, начело на който стояли протовестриарият Раксин и логотетът Филип. Плановите на заговорниците били осуетени от сродниците на цар Михаил Шишман, които един след друг започнали да предявяват претенции за короната. Освен ловешкия деспот Иван-Александър в междусобицата ще е взел участие и Белаур, братът на Михаил Шишман¹⁵. Но с тези имена едва ли се изчерпва списъкът на всички претенденти. Борбата между тях е била продължителна и непримирима — думите на Григора свидетелствуват за „многого борби“ и „мнозината претенденти“. Междущарствието продължило половин година, а може би и повече: от март до есента на 1331 г. Хронологическите податки в Житието на Теодосий Търновски позволяват да пресметнем по-точно времето на възцаряването на Иван-Александър. Както посочихме, там се съобщава, че през 6868 г. от сътворението на света вървяла 28-ата година от управлението на Иван-Александър. Тази година отговаря на времето от 1. IX. 1359 до 31. VIII. 1360 г. от нашето летоброене. И тъй като е сигурно, че Иван-Александър е стъпил на трона през 1331 г., пресмятанията показват, че 28-ата година от управлението му изтичала през 1359 г. ($1331 + 28 = 1359$). От друга страна, в годината 6868 от сътворението на света влизат само месеците септември, октомври, ноември и декември от 1359 г. Следователно някъде през тези месеци трябва да се отнесе и възцаряването на владетеля.

Впрочем в изворите има допълнителни указания, с помощта на които можем да стесним посочената хронологическа рамка от четири месеца. Кантакузин и Григора известяват, че веднага след стъпването си на трона българският владетел се отправил на поход срещу ромеите и стигнал чак до Одрин. Решителните действия на Иван-Александър представлявали контрамярка на политиката на император Андроник III, който година преди това си присвоил редица български територии на юг от Стара планина. Трудно е обаче да си представим, че при планирането на военните действия Иван-Александър не се е съобразил с друг важен фактор — приближаващата зима. Едва ли българският владетел би се решил да тръгне на поход в края на ноември или пък през декември; настъпването на студовете би могло да доведе до злополучен край цялата кампания. Междувременно Иван-Александър повикал на помощ наемни татарски отряди. За това също било необходимо време — става дума не само за условията около наемането им, но и за времето, през което те биха могли да пристигнат в България на разположение на българското командване. Пресмятането на тези предварителни условия — а с тях без съмнение се е съобразявал и Иван-Александър — показва, че походът срещу византийците би могъл да започне най-късно в края на октомври или началото на ноември 1331 г. А това от своя страна означава, че възцаряването на Иван-Александър следва да се отнесе с положителност към двата предни месеца, т. е. той е стъпил на българския престол през септември или най-късно през октомври 1331 г. Както сочи Кантакузин, Иван-Александър сполучил да надделее над своите противници с решителната помощ, която му оказала търновската аристокрация. Коронясването му за цар на българите през септември или октомври 1331 г. все още не означавало, че вътрешната опозиция била преодоляна окончателно¹⁶ — тя продължила доста време и била ликвидирана към началото на 1437 г.

¹⁵ Ю. Трифонов. Цит. съч., с. 77.

¹⁶ За това, че тя продължила доста време и по всяка вероятност завършила чак в началото на 1337 г., вж. Й. Андреев. Цит. съч., с. 66 сл.

Означава ли това, че превратът в Търново и победата на Иван-Александър би трябвало да се поставят във връзка със събитията в съседна Сърбия? Както е известно, на 8. IX. 1331 г. Стефан Душан се провъзгласил за крал, а месеци по-късно (на Великден 1332 г.) се оженил за Елена, сестрата на Иван-Александър¹⁷. Въпреки уверенията на Иречек подобна връзка изглежда твърде призрачна — най-вече заради това, че не може да се потвърди от никакви конкретни данни. От друга страна, сродяването между двата двора едва ли е свидетелство за договорни отношения между Стефан Душан и Иван-Александър преди септември 1331 г.: по-скоро бракът трябва да се преценява като следствие от възцаряването на Иван-Александър.

За времето на събора против богомилите и евреите в Търново известява единствено Житието на Теодосий Търновски: „... Така светлият събор, като се приключи и нанесе светла победа, свитъкът биде подписан с печата на царя в двадесет и осмата година от неговото царуване, а от сътворението на света в 6868 година.“¹⁸ Пак там авторът на житието съобщава, че на събора първо място заемал царят заедно със синовете си Шишман и Асен и патриарха кир Теодосий¹⁹.

Въпреки изричните хронологически указания на първоизвора годината на този събор е определяна доста произволно. Така например в своята история Иречек отнесе събитието към 1355 г.²⁰ По-късно в добавките на историята си той проявява известно колебание: веднъж определя времето на събора в промеждутъка от 1354—1360 г., втори път през 1359 и едва накрая, като се позовава на данните от житието, приема 1359/1360 г.²¹

Тази датировка приема почти всички изследователи. Издателите на Житието на Теодосий Търновски датират събора между 1. IX. 1359 и 31. VIII. 1360 г.²² По-късно обаче историците проявиха явно предпочитание към 1360 г.²³: вероятно в резултат от механичното изчисляване на годината 6868 от сътворението на света ($6868 - 5008 = 1360$). С това въпросите около датирането на събитието можеха да се смятат за приключени — годината 1360 се наложи като „твърда дата“ за събора²⁴. Съвсем изненадващо обаче в юбилейната история на България съборът против богомилите и евреите бе отново предатиран през 1355 г.²⁵, без изобщо да се сочат съображенията, довели до поредната промяна в датировката.

Даже и най-беглит преглед на изказаните по-горе мнения свидетелствува за едностраничното разглеждане на проблема: когато датират събора, изследователите се ръководят единствено от дадената у Калист 6868 г. от сътворението на света. Едни от тях я изчисляват погрешно, като я приравняват изцяло към 1360 г. от нашето летоброене, а други, отчитайки факта, че част от 6868 г. се отнася към предната 1359 г. от нашата ера, да-

¹⁷ К. Иречек. История на българите, с. 214.

¹⁸ В. Златарски. Цит. съч., 27.

¹⁹ Пак там, с. 26.

²⁰ К. Иречек. История на българите, с. 243.

²¹ К. Иречек. История на българите, с. 229.

²² В. Киселков (Житието на Теодосий Търновски като исторически паметник. С., 1926, с. 22) сочи годината 1360, И. Дуйчев (Стара българска книжнина. 2. С., 1940, с. 228) дава годината 1359/1360. Към 1360 г. датират събора и П. Петров, В. Гюзелев. Христоматия по история на България. 2. С., 1980, с. 374.

²³ И. Снегаров. Кратка история на съвременните православни църкви. 2. С., 1946, с. 81. П. Мутафчиев. История на българският народ. 2. С., 1944, с. 250.

²⁴ История на България. 1. С. 1961, с. 234; Д. Ангелов. Богомилството в България. С., 1969, с. 508; 3 изд. С., 1980, с. 432.

²⁵ История на България. 3, с. 405. Че не става дума за някаква грешка личи от това, че същата 1355 г. като време на свикването на събора е повторена още на два пъти — с. 406 и 407.

тират събора между 1. IX. 1359 и 31. VIII. 1360 г. Но и тази датировка е твърде разтеглива и не определя с точност времето на събитието.

Учудващо е, че нито един изследовател не е поставил годината 6868 във връзка с другата „сверяваща“ хронологическа посочка от житието: а именно, че тогава вървяла 28-ата година от управлението на цар Иван-Александър. Сверхата на тези две важни хронологически указания дава да се разбере, че съборът се е състоял не през 1360, а през 1359 г., тъй като Иван-Александър стъпил на българския престол през 1331 г. Следователно 28-ата година от управлението му вървяла от 1358 до 1359 г. ($1331 + 28 = 1359$, т. е. през 1359 г. изтичала 28-ата годишнина от управлението му). От друга страна, житието съобщава, че съборът се е състоял през 6868 г. от сътворението на света — в тази година пък се включват месеците септември, октомври, ноември и декември 1359 г. Следователно съборът против богомилите и евреите се е състоял през 1359 г., по-точно през нейните последни четири месеца.

Вече стана дума, че Иван-Александър стъпил на българския престол през септември или най-късно през октомври 1331 г. Уточняването на тази важна хронологическа подробност позволява с точност да определим, че съборът против богомилите и евреите се е състоял в края на 28-ата година от управлението на цар Иван-Александър, т. е. през септември или октомври 1359 г.